

Motion till riksdagen 2023/24:290

av Joar Forssell (L)

Ägande av himlakroppar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en modern reglering av ägandet av himlakroppar bör se ut och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är viktigt att möjliggöra utvinning av sällsynta metaller i rymden av flera skäl. För det första lider jorden av en ökande brist på sällsynta metaller som är avgörande för teknologiska framsteg, inklusive elektronik, förnybar energi och medicinsk utrustning. Genom att utvinna dessa metaller i rymden kan vi mildra den globala resursbristen och minska vårt beroende av begränsade jordresurser.

Sällsynta metaller är oundgängliga för tillverkning av högeffektiva magneter som används i vindkraftverk och elbilar. Genom att säkra en stabil tillgång till dessa metaller från rymden kan vi främja övergången till förnybar energi och minska vårt kolavtryck. Dessutom är sällsynta metaller kritiska komponenter i modern teknologi, inklusive mobiltelefoner, datorer och avancerade medicinska enheter. Att ha tillgång till dessa metaller från rymden skulle säkerställa en kontinuerlig utveckling och innovation inom dessa områden.

Utvinning av sällsynta metaller i rymden har potentialen att bli en mycket lönsam industri och skapa nya affärsmöjligheter, generera jobb och stimulera ekonomisk tillväxt både på jorden och i rymden. Dessutom kan flytten av utvinning till rymden minska de negativa miljökonsekvenserna som är förknippade med utvinning på jorden och skydda vår miljö.

Att utvinna sällsynta metaller i rymden är också en viktig del av att förbereda oss för framtida rymdforskning och kolonisering av andra himlakroppar, vilket ger oss möjligheten att skapa självförsörjande baser på andra planeter eller månar. Sammanfattningsvis är detta en investering i vår teknologiska och ekonomiska framtid samtidigt som det främjar hållbarhet och innovation.

En förutsättning för denna utveckling är dock en reglering av rymden som är förenlig med kapitalistisk marknadsekonomi. Enligt The Outer Space Treaty är rymden avsedd att användas för mänsklighetens bästa. Om vi följer denna grundläggande princip uppstår snabbt en viktig fråga: Var går gränsen för när en handling inte längre tjänar mänsklighetens bästa? Svaren på denna fråga kan variera beroende på vem du frågar. En del svar kan härledas till den liberala filosofen Adam Smith och hans teorier som presenterades i The Wealth of Nations år 1776. Enligt Smith, som är känd för konceptet ”den osynliga handen”, är människans rationella egoism i längden fördelaktig för samhället som helhet. Enligt denna teori kommer individers strävan efter egen vinning indirekt gynna mänsklighetens bästa. Med denna filosofiska utgångspunkt kan vi behålla tanken att rymden är en kollektiv resurs som alla bör kunna dra nytta av.

Naturligtvis betyder inte detta att rymden ska vara helt fri från begränsningar. Rymdindustrin växer snabbt och inom en snar framtid kan det vara rimligt att rymden är öppen för alla att utforska, samtidigt som vi vill undvika att någon monopoliserar den. Ett system för att ta anspråk på rymdland bör således undvika missbruk av friheten utan att överreglera verksamheten.

En möjlig lösning skulle likna det system som kallas Adverse Possession i USA. Det innebär att om mark inte används, kan en individ ta anspråk på den om de kan hitta en bättre användning för den. Det används i praktiken när någon förlänger sin tomt över grannens mark. Om ägaren till den ursprungliga marken inte invänder inom en viss tid, kan den nya användaren få äganderätt till marken. Om en liknande princip tillämpades i rymden skulle mark kunna tas i anspråk så snart den används. Äganderätten till landet skulle bibehållas så länge det har en användning.

Detta skulle tillåta individer att skapa maximal nytta för sig själva samtidigt som det gynnar samhället som helhet, utan att hindra andra från att göra detsamma. Självklart skulle detta också gälla äganderätten till material som utvinns från himlakroppar som ägaren har rätt till enligt de tidigare nämnda kraven.

Joar Forssell (L)